

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Vármegyei közgyűlés.

Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 2-án rendkívüli közgyűlést tartott, gróf *Wilczek* Frigyes főispán elnöklete alatt.

A közgyűlés tárgysorozatában egyetlen egy politikai kérdés szerepelt, *Zemplén* vármegye közönségének átirata a koalícióban levő hazafias pártok *egyesítése* tárgyában.

A felmerült kérdésre nézve Nyitramegye politikai pártjai között eltérés nem volt. Mind a három párt egyértelműleg tette magáévá az állandó választmány javaslatát, mely szerint a vármegye törvényhatósága méltányolja a szőnyegre hozott ügy fontosságát, meg van győződve a kormány hazafias szándékairól is, melyek arra irányulnak, hogy a kormány mögött egy erős és egységes többség álljon, ámde, hogy mikép oldassék meg ez az annyira nehéz kérdés, ezt első sorban a jelenlegi parlamenti többség politikai belátására és hazafias érzületére kell bízni.

Ennélfogva a törvényhatósági közgyűlés mellőzendőnek tartotta Zemplén vármegye javaslatának felirattal való támogatását, hanem azt egyszerűen tudomásul vette.

A Nyitrán emelendő *Közművelődési Ház* ügyét a törvényhatóság egy Nyitrán építendő új színházzal kapcsolta össze. E szerint az ügy jelenleg a következőképen áll. A vallás- és közoktatásügyi miniszter évi 50,000 korona tőkesegélyt biztosított, ezenkívül évi 10,000 korona annuitást egy esetleg a vármegye által felveendő kölcsön törlesztésére.

A vármegye a színházi és gyermekmenházi alapból 50,000 koronát hajlandó felajánlani, a régi színház eladásából a megye ugyancsak 50,000 koronát reméll kapni, a mely összeget szintén a színházzal össze kapcsolt kulturpalotára hajlandó fordítani. A törvényhatóság összes hozzájárulása ilykép 100,000 koronát tenne ki.

A város ingyen telket adna, a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület pedig évenként 1500 koronát.

Ezeket a hozzájárulásokat kölcsönrel kellene kiegészíteni arra az összegre, a melyből egy ilyen kombinált épületet fel lehetne emelni. Minthogy azonban a kölcsön veendő összeg törlesztésére az eddig biztosított évi hozzájárulások nem lennének elégségesek, a törvényhatóság felkéri a közoktatásügyi minisztert, hogy a 10,000 korona annuitást emelje fel, a

megépítendő színházat pedig évi subventióval segélyezze.

Igy áll most a Közművelődési Ház ügye, melyből előre láthatólag semmi sem lesz. Megvalljuk őszintén, hogy mi ezt cseppet sem sajnáljuk. Mert hol vegyen a város egy olyan telket, a melyen egy olyan monumentális épület, mint a minőnek a vármegye a kombinált házat tervezi megépíthető lenne? Ez meghaladja a város anyagi erejét. Nekünk kulturpalotákra igenis szükségünk van, de iskolák, szegényház, dologház stb. képében. Luxus épületekre nincs pénzünk.

Azt sem hisszük, hogy a kultuszminiszter az eddig megígért és biztosított dotációt fel fogja emelni. Biztosított annyit, a mennyiből kellő vármegyei és városi hozzájárulás mellett az, a mit a miniszter óhajt és akar, t. i. egy kulturház egészen jól felépíthető lenne. Ha a vármegye ezt az épületet egy új színházzal akarja összekötni, ám viselje az ekkép előálló költségtöbbletet, de az államkincstárra újabb terheket ne kívánjon háritani.

Az ügy jelenlegi állása azt a benyomást teszi ránk, hogy körülbelül ilyen lesz a miniszter válasza.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A kereszt.

— Irta: Balla Miklós. —

*Az országuton vén anyóka lépked,
Arcán a gond, s a bának száz nyoma.
Bánatos lelkét enyhülésre hívja
A távol falu kicsi temploma.*

*Harangja hangját messze elröpíti
Szerte a pusztán a tavaszi szél;
Rét virágának, erdők tar galyának
Feltámadásról, életről beszél.*

*Megáll az asszony. Összekulcsolt kézzel
Szent áhitattal hallgatja a neszt...
S im: az utszélén, zöldelő csalit közt,
Kis domb fölött feltűnik a — kereszt...*

*Eléje omlik, imát mormol ajka,
S míg olvasóján könnye átperreg:
A domb mögött pajkos tréfálkozással
Kacag fölötté egy pásztorgyerek:*

*„Anyóka lelkem, jó öreg szemekkel
Elvétted az oltárt, azt hiszem.
Ilyen útszéli tilalomfa mellett
Nem térdelt még kiüled senki sem.*

*Én róttam össze, tulajdon kezemmel
Két száraz ágból, a vetés elé,
Hogy tiltva intse a járókelőket
Itt utat törni a tanyák felé.”*

*... Az anyókának enyhülés ül arcán...
S menőben így szól: „Fiam, tudd meg ezt:
Ottár lesz addig minden összerótt fa,
Mig szenvedésünk jelképe — kereszt...”*

Honvágó.

— Irta: Simonovánszky Annus. —

*E folyón túl kezdődik Magyarország.
E folyón túl fekszik az én hazám!
E folyón túl szebben zöldel a róna,
S szebben ragyog a fényes napsugár...*

*Itt paloták diszlenek nagy kevélyen,
Itt fény és pompa mosolyog felém. —
És lelkem mégis a túlpartra vágyik,
Hisz ott lakom, — hisz ott születtem én!..*

*Ez a világ itt, nem az én világom!
E város népe idegen nekem!
Untat e zaj. Beteggé tesz e lárma!
S elvágom innét messze-messze, el!..*

*E folyón túl. A kárpátok homába,
Hol magyar nóta cseng az ajkakon!*

*Hol közel lennék az én jó anyámhoz, —
S hol láthatnák Téged angyalom!..*

Titkos álarcos bái Nyitrán!

Hol maradt a rendőrség!

IV.

A második sült fogásnál egyszerre csak kiáltják: Halljuk! Halljuk! Halgass Ácsi! Halljuk a szép apácát!

És csakugyan az apáca feláll, „Sect“ a kezében. Halljuk! Halljuk! hangzik újra és ő elkezdi szépen:

Üdvözlöm az álarcosok mai disztrakomáját, nyissa is ki most mindenki a fülét, meg a száját! Oly nagyokat és zöldeket fogok bátran mondani, hogy mindenki kacagni fog; ellenség és bon ami. Én nem bánom, itt kivágom a legnagyobb titkokat, még ha táu legjobb barátom, — a rendőrség! — elfogat.

Nem látom asszonyaitok, jól néztem itt széjjel, s így egyet-mást elmondhatok árulási kéjjel, hányszor voltam én nálatok nappal is meg éjjel, s láttam, hogy mit csináltatok jó és rossz — kedélylyel

A vármegyei díjnokok fizetésére vonatkozólag az eddig érvényben volt szabályrendelet akképmódosított, hogy a díjnoki fizetés a vármegyénél teljesen egyenlővé tétetett az állami díjnokok fizetésével. Ezt a humánus intézkedést, mely mégis némi haladást jelent a díjnokok sorsának javításában, a közgyűlés egyértelmű helyesléssel emelte határozattá.

Érsekújvár város képviselőtestületének a milleniumi ösztöndíj és a Simor-alapítványra vonatkozó határozatát jóváhagyta a közgyűlés, ugyancsak kedvezően intézte el a város által szedendő közevetvám ügyét, a mennyiben a város javára lemondott az érsekújvári vasúti állomástól a városba vezető útszakaszon szedendő vámról. A városnak 180,000 koronás kölcsöne, ugyancsak a községi kath. főgymnasium új épületére szánt 200,000 koronás kölcsöne ugyancsak jóváhagyást nyert.

Az *üzbegh-radosnai* h. é. vasut támogatására a törvényhatóság már régebben 50,000 kor. törzsrésztvetit jegyzett. Időközben a vasut megépítésére az engedélyt Pongrácz Kálmántól a budapesti Gregersen G. és fiai cég szerezte meg, a mely most a vármegyei támogatás fentartását kérelmezte. A közgyűlés az 50,000 kor. subventiót hajlandó fentartani, ha az építés 1909. május hó 1-én megkezdődik és a vasut 1910 május hó 1-én a forgalomnak átadatik.

Hasonlóképpen határozott a közgyűlés a vág-sellye—negyedi h. é. vasutra vonatkozólag, melynek előmunkálati engedélyt is a Gregersen cég szerezte meg.

A nyitrai járás 4 községében *Tormoson*, *Abalehotán*, *Nagylapáson*, *Nagyhinden* megejtett bíróválasztásokat, illetőleg községi tisztújítást a törvényhatóság megemmesítette. Ugyanez a sors érte a *vágmedencei* bíróválasztást. Ellenben a *galgóczi* községi bíró és pénztárnok választás ellen beadott felelkezés elutasított.

Nyitra város képviselőtestületének a tűzoltószertár, mászóház és a gazdasági épületekre vonatkozó határozata megemmesített. A törvényhatóság egyúttal kötelezte várost, hogy f. é. május 15-ig az említett épületek dolgában, más vidéki városok hasonló épületeinek terve szerint új építkezési tervet terjesszen a törvényhatósági bizottság elé, ehhez a tűzoltószerekről teljes leltárt mellékeljen és egyúttal a költségek fedezetét is mutassa ki.

Czabaj község vadászati jogát szabad kézből dr. Pongrácz Géza galgóczi közjegyző vette bérbe 260 kor.-ért; *Ság* községét Pfeiffer Antal 200, *Tardoskell* községét Dióssy Imre 4300 koronáért. A

„Helyes! Helyes! zugták sokan. Halljuk a nagy titkokat! Beszéljen, de ne okosan, s mondjon jó vastagokat!”

Az apácának több nem kell, körülnéz a tagokou, s így folytatja lendülettel: „Jó, de ne essék zokon, ha elevenre tapintok, hisz trefásan beszéllek, s trefában az igazságok néha csipős szeszélyek.

Ti jól ismertek mind engem, s még jobban ismerlek én: sokszor voltunk együtt többen, s elég sokszor ketteskén. Titkaitok rám biztátok, néma voltam mint a hal! Bizalommal néztem rátok, mert azt hittem egy sem csal.

Vilmosunkat, az oroszánt, tiszteltem és becsültem, s a mit tőlem csak megkívánt, mindent teljesítettem. Mikor reám hévvel tüzelt, magamat én megadtam: Ő mosolygott, meg-megölelt, s nagyot mulatott rajtam.

A míg ő volt ideálom, boldog volt az én szivem, tudtam, hogy csak őt szolgálom, kitaratóan és híven. Elismerem, hogy szívesen szolgáltam én alatta, s ő a dolgát elvégezte, a hogy tudta s akarta. Sőt megtörtént — bár csak néha — hogy a míg ő dolgozott, csak feküdtem mint a léha, s ő meg sem haragudott.

De mint mindennek van vége, viszonyunk

közgyűlés az említett községek képviselőtestületeinek ide vonatkozó határozatait jóváhagyta.

Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés alig másfél óra alatt véget ért.

Az árvák vagyonának tűzkár elleni biztosítása.

— Az alispán úr figyelmébe. —

Nyitra megye törvényhatósági bizottsága mult évi október 28-án tartott közgyűlésében jóváhagyta a megyei árvaszékek azon szerződését, melyet a kiskoruak vagyonának biztosítása érdekében a Gazdák biztosító szövetkezetével kötött. A szerződésben kikötött díjtételek páratlanul kedvezők s egy oly feltétel van benne a mely nem található a biztosítások történetében; s a mit a bizt. intézetek eddig vajmi gyakran kihasználtak a „véletlen” jóvoltából, — hogy t. i. ha valaki meg nem fizeti a díjakat a biztosítás kijár neki.

A megyei árvaszék erkölcsi súlyával fog oda hatni, hogy a kiskoruak vagyona a gazdák biztositassék.

Az eszme oly szép, s annyira alkalmas, hogy a biztosításból eredő zsiros jövedelem jelentékeny része a külföldi társaságok zsebéből hazai intézményeink javára áttéríthető legyen; s éppen azért óhajtanók, hogy a már jogérvényes szerződés tényleg rendeltetésének megfelelően effectualható is legyen.

Az erre vonatkozó a vármegyei hivatalos lap 7. számában leadott végrehajtási rendelet azonban súlyos aggodalmakat kelt bennünk, hogy ezen kétségtelenül üdvös rendelet, — mint sok más — csak papirouon marad.

Ma midőn az országszerte megindult mozgalmak bebizonyították, s a törvényhatóságok, de a törvényhozás is belátja, hogy a jegyzői kar a reá nehezedő hivatalos munkával megküzdenni nem bír, nem tartjuk szerencsés *de jogos* intézkedésnek sem azt, hogy a megyei árvaszék formálisan kinevezi a jegyzőket a gazdák biztosítási ügynökeinek.

Nézzük csak közelebbről! A biztosításhoz szükségelt ajánlat szerkesztése a díjkötelezők kiállítására a pénzek beszedése ez *olyan kötelessége minden biztosító társulatnak, amelyet annak anyagi érdekeitől elválasztani* s így hivatalos személyekre áthárítani nem lehet.

Másrésről a biztosítás eszközlése a kiskoruaknak annyira személyi ügye s a gyámnak eminens kötelessége, mint pld. előbbinek nevelése, ingatlanának hasznosítása stb. s így ugyanolyan joggal elrendelhetné az árvaszék, hogy ezen feladatokat is hivatalos kötelességét képezzék a jegyzőknek.

is megszakadt s azon vettem magam észre, szolgálók, de más alatt!

Az oroszán a kakással, gólyával és medvével, hyenával, rókával, sárkánnyal és sok egyébvel, olyan sokat tanácskozott, össze-vissza konferált, s valamennyi egymás ellen konspirált és intrikált, hogy végre is beletörött az oroszán bicskája, s megszűnt lenni az uraknak dicsőséges királya!

Elkövetkezett a nagy harc, az alkotmányvédelem és titeket megszállott a szolgálalkú félelem. Nem mertétek védelmezni az alkotmányt, s a népet, habár ez az ellenállás jogos terére lépett. Oly hitványul, oly cudarul viseltétek magatokat, hogy örökre megmarad a szegyenbélyeg rajtatok. Felfújt békák voltatok, és bolhából nagy elefánt, kiket minden jó hazafi pokol fenekére szánt!

Köztetek csak egy volt ügyes, s tuljárt az eszetenek sunyimódon ravaszkodott ezt én is elismerem. Az alkotmányküzdőlemben Köves tolt előre, e nélkül ő sem lett volna az alkotmányok őre. S a míg ő volt az alispán, hatalommal kezében, addig még csak intézkedett, bizva jó seregében, de mikor megjött a sárkány, s nyakára hágni készült, akkor hamar levitézlett, s penzióba menekült!

A rendelet a késedelmezésből vagy tévedésből eredő károkért a jegyzőket akarja tenni felelőssé.

E sorok írója több ízben tapasztalta, hogy a biztosító társulatok tűzeset után a liquidálásnál meg nem engedhető levonásokat tesznek, s minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a fizetés alul kibujhassanak. Elhatározta tehát, hogy ügynökséget vállal csak azért, hogy a szerencsétlen károsultak érdekeit megvédhesse, s az eredmény az lett, hogy a közönség látja mily előnyös befolyással volt tűz esetén ezen biztosítottaknál, akik az úgynevezett „vigéc” ügynökök által okozott kellemetlenségekről semmit sem tudnak, tömegesen jelentkezett biztosításával nálam, s bátran mondhatom mindenki megkapta pénzét gyorsan s méltányosan.

De az indolenciának, a felületességnek mi csoda csimborassójával kell itt a közönség részéről találkozni. Erről jobb nem beszélni, nem pedig még harmadik személyt felelőssé tenni.

Az árvaszéki elnök úr a jegyzők ügybuzgalmába vetett szilárd bizalmának ad kifejezést s a jól teljesített kötelesség jutalmának erkölcsi értékét helyezi kilátásba.

Az *alispán* ur figyelmét is felhívjuk e fontos akcióra, mert bizony senki nem veheti rosz néven a jegyzőktől, hogy „kirendelt” ügynökei nem akarnak lenni bármely társulatnak, s miután a gyámokat arra, hogy biztosításaikat itt kössék, kényszeríteni nem lehet, a belejük helyezett bizalomnak megfelelni nem lesz — módjukban.

Ha az árvaszék erkölcsi súlyával akarja az intézményt felvirágoztatni, méltóztassék módot keresni, hogy a jegyzők is erkölcsi befolyásukat érvényesíthessék, nem pedig olyan munkára kirendelni őket, a mit az egész világon fizetett „ágensek” végeznek.

Van azonban megoldás! Megoldás, a mely alkalmas arra, hogy ne csak a tervbe vett hasznos intézmény megfeleljen a várakozásnak, hanem a Gazdák szövetkezetének módot nyújthat üzleti tevékenységének kiterjesztéséhez; mert ha a kiskoruaknak ilyen előnyös és kitünő feltételeket szabhat, ezt megteheti a nagyközönséggel szemben is.

Érdekében áll tehát a *Gazdák*nak, hogy minden jegyzői székhelyen egy biztosítási ügynökséget szervezzenek, s a kötött szerződés 2. pontja értelmében hatósági támogatással a már nyilvántartott biztosításokat összeírják (a rendelet azt már is a jegyzőknek szánta) s oda hassanak, hogy ezeket lejárator a *Gazdák*knál ujtítsák meg.

Nem szenved kétséget, hogy a jegyzői kar ezen ügynököket készséggel fogná támogatni, s

Jó lesz a szép penziócska, — gondolta ő magában, — az alkotmányért küzdeni nem merek igazában. „Szegyen a futás, de hasznos” lett a vitéz jelszava, a többiek nem laukadtak, s ő futott meg egymaga. Nyugdíjat ő nem áldoz fel, s folyamodott érette, s leleplezte önmagát, hogy saját bőrét féltette!

De mikor nagy csődöt mondott a darabont vállalat, s beállott — éppen a tempo — a kedvező fordulat, akkor előállott ujra, s nagyban verte a mellét, hogy ő továbbra is kitart, s nem hagyja el jó helyét!

És a bátran küzdő sereg olyan rövidlító volt, új életre élesztette azt, a ki már haldokolt. Meg is adta jóságának busásan a nagy árát, mert a feltámasztott gyorsan ellenségnek nyergelt át, s a kiknek hátán felmászott, s általok ért el sokat, valamennyit ott hagyta, mint szent Pál az oláhokat!

Kövest, a ki szorgalmasan dolgozgatott helyette, — kenyerétől megfosztotta, állásából kitette. Meg is fedi őt majd a magyarok Istene, s ennek ítélete szerint meg is eszi a fene!

Ti mindnyájan, kik itt vagytok, mindig egyre gondoltok, s mint a szabadkőművesek, titkolódzva vakoltok. Azt lesitek, azt várjátok

minden adott esetben a gyámokat s gondnokokat arra szorítani, hogy biztosításukat itt kössék meg. Ha azután a közönség alkalmilag meggyőződik a káresekben ezen biztosítás nagy előnyeiről. (Ebbeli eljárásban ismét ellenőrizhetik a jegyzők) ennek a *Gazdák* fogják hasznát venni.

Teljesen célravezető volna, ha a jegyző a hagyatéki *leltározásnál* s nem a *haldieket felvétel*nél az érdekelt gyámot kitanítaná, hogy jövőbeni, vagy azonnali biztosítását a *Gazdák*nál kösse meg s akár a gyámhatóságot, akár az ügynökséget röviden értesítene a nyilvántartásba vétel céljából.

B. Gy.

Munkáslakások Nyitrán.

A Nyitrán építendő munkáslakások ügyében, melyet mint köztudomású a nyitrai keresztény szociális egyesület vezetősége vett kezébe febr. hó 28-án jelentős lépés történt.

Steiner Gyula nyug. vármegyei főjegyző és dr. Kaszala János a szociális egyesület főtitkára az egyesület helyiségében nagyszámú tag jelenlétében kifejtették a fontos terv körvonalait és megkezdték a résztvevők gyűjtését és szervezését.

A programtervezet irányelveit a következőkben ismertetjük.

Programtervezet a Nyitrán tervezett munkástelepről. Általános irányelvek.

A munkástelep létesítésének célja: hogy érdemes munkáscsaládoknak megfelelő, háborítatlan családi otthont nyújtson, ezáltal megvédje őket a városi lakásmizériák állandó és egyre súlyosbodó terhétől, módot nyújtva a telepese családoknak szerény igényű háztartás vezetésére, a munkást közvetve takarékoságra szoktassa, a családi tűzhely megbecsülését és szeretetét benne ébrentartsa; anyagi és erkölcsi boldogulását saját öntudatos cselekményeivel előmunkálja s mindezeknek az egész város munkástársadalmára irányító szükségképeni kihatásával az általános lakás és munkásvizonyokat előnyösen megváltoztassa s végül a munkástársadalomnak szociális összetartását szilárd alapon elősegítse.

Önként következik, hogy ez a cél eleve kizárja a teleplétesítési akcióból minden üzérkedést, telek vagy házspekulációt, nyereszkedési intenciókat.

Az akció vezetése.

Hogy e minden tekintetben pártolásra méltó mozgalom a siker kilátásával keresztülvihető legyen, legelső feltétel, hogy a mozgalom vezetését kezdettől fogva olyan szervezet vegye kezébe, amely már rendeltetésénél fogva bírja mindazon

mikor jön Tisza István, mikor csaptok feltámadva ismét farsangot Nyitrán.

Akkor lenne három a tánc, dinom-dánom vigalom, édes falat osztogatás, s még edesebb hatalom! De én azt mondom, hogy jobb lesz színész-truppa lennetek, mert mint komédiásokat ösmernek már bennetek.

Oroszlán lesz az igazgató, és egyuttal hősap, Kurucz pedig a rendező, és egyszersmind hőe anya.

Kakas, gólya és a róka között verseny támadna, hogy intrikus szerepeket legjobban melyik adna?

Hőstenor lehet a medve, — Faust will Niemand weichen, — méltó társa lesz a sárkány, — Gretchen ohne gleichen!

(Három darabant Budára tart, György Dezsővel beront, Kristóffynak behódolnak ők és Miklós, a csont!)

A szűk tót legényből ügyes kortina-húzó lehet, és emellett mint sűgő is jó szolgálatot tehet.

A hyéna nem változik, mindig rideg s hamis vót, kitűnően fogja adni köztetek a Mefisztót.

És a pulykapáva miért kapjon napi öt hatost? Alkalmazzatok dadának! Ezt a sportot űzi most!

előfeltételeket, melyek egy ilyen nagy körültekintést igénylő, hosszú időre, több évtizedre, terjedő akciónak sikeres vezetéséhez megkívántatnak. Erre a vezetésre, akár saját egyesületi keretében, akár külön alakítandó érdektársulatban a nyitrai keresztény szociális egyesület teljesen megfelel.

Kiviteli program.

Átgondolva egy ilyen nagyobb szabású teleplétesítéssel járó intézkedések, utánjárások, száz és százféle szükségleteit, az eshetőségek, feltételek és részletek utvesztőit, legelső teendőnek véljük, hogy az akció folyamán felmerülő minden kérdés, módozat és eshetőség előzetesen megállapított tervszerűség szerint bíraltassék el, vagyis hogy részletes, mindenre kiterjedő program készíttessék.

A kivitel lehetősége.

Legfontosabb a kivitel lehetőségének kérdése, amelyre döntő körülmény a telep létesítésében résztvevő munkások anyagi teljesítő képessége. Ezt kell tehát legelsőben tisztába hozni. Mert ha akadna is kellő számú jelentkező, akik a várható előnyöktől kecsegtetve, a viszonylag súlyosabb megterhelést is készek magukra vállalni, akkor, ha ez a megterhelés túlmenne a normális képesség határára, előbb utóbb kimerülve vállalt kötelezettségének további teljesítésére oly időben válnék keptelennek, a munkás, amidőn már a munkáslakások kölcsönpenzen megépítettén az egész telep sorsa végzetes zavaroknak, nagy megrendülésnek tétetnék ki.

A résztvevők teljesítő képessége.

Alaptétel tehát ennek a normális teljesítő képességnek pontos számbavétele. Ismerve a Nyitrán jelenleg uralkodó lakásvizonyokat és az állandó alkalmazásban levő munkás kereseti viszonyait, maximális heti 4—5 koronára, évenként tehát 200—260 koronára becsülhető az az összeg, melyet egy tisztességes munkás család lakási szükségletének kielégítésének túlterhelés nélkül adozhat.

Ez a számítás tehát az a reális szilárd alapot, amelyre a tervbe vett munkás telep kivitele minden eshetőséggel szemben sikerrel biztosítható.

Esetleges kedvezmények, segélyek.

Mindaz a kívülről jövő, idegen segítség, mint pl. a már engedélyezett tárgysorsjátékból várható jövedelem, jutányos kölcsönnyújtás, kedvezményes kiviteli módok és eszközök, melyek a telep létesítése körül esetleg igénybe vehetők lesznek, csak másodlagos járulékok gyanánt szerepelhetnek, mert hisz teljes biztonsággal előre számszerint meg sem állapíthatók, legfeljebb csak megkönnyí-

Elég! Elég! kiáltozzák a társaság tagjai: — „Nem kell a gorombaságot végletekig hajtani.“

Ne beszéljen! Hallgasson már! Adta csúf apácáját! Kotródjék el nyomban innen! Hordja el az irháját!

Hóhó! szól közbe a róka. — Nem úgy verik a cigányt! Mielőtt eleresztenők, nézzük meg a bős leányt! Vigyük le a kis álarcot, had lássuk hogy kicsoda, a ki fejünkhez annyi bűdös bögrét csapkoda.

Az apáca nagyot kacag és azt mondja: Galambom, hogy én férfi vagyok, azt már elárulta a hangom. Hanem azért álarcomat leszedni nem engedem, és csak annyit mondom neked, *Imre* a keresztnevem.

Ekkor gyorsan távozott, mint a ki szavát megbánta, s mindnyájan látták csakugyan, hogy ő férfi és — *sánta!*

Otthagytam a színész truppot, szöke multak a percek, s nekem el kellett utaznom.

Nincs több! *Carneval herceg.*

Leánykérés.

— Ön a Juliska kezét óhajtja!

— Tudja-e, hogy ez az egyetlen leányom?!

— Esedezem, hiszen nem is szabad egyszerre két feleséget venni!

tik az anyagi kiadások mikénti megoldását, de azokat döntő súlylyal nem irányíthatják.

Alapítási illeték.

Az egyes résztvevőt terhelő évi 200—260 kor. pénzteljesítményen kívül még, legfeljebb száz koronáig terjedhető ugynevezett alapítási illetéket fizethet még a jelentkező telepese, már akár egyszerre a jelentkezés alkalmával, akár két, három részletben a ház átadása előtti időben és pedig oly célból, hogy ez összeg szolgálja egyrészt a vállalandó kötelezettség biztosítéka, másrészt a beépítésre szánt telek megváltási ára gyanánt. Hogy erre okvetlenül szükség lesz, azt alább még részletesebben kifejtjük.

Gazdasági előadások Nyitrán.

Folyó évi február hó 27-én és 28-án az O. M. G. E. karöltve a nyitramegyei gazdasági egyesülettel Nyitrán az intelligens gazdák részére előadásokat rendezett. Sikerült megnyerni előadókat *Buday* Barna orsz. gyűl. képviselőt, az O. M. G. E. szerkesztő titkárát, a magyaróvári akadémia tanári karából *Hensch* Árpád igazgatót, *Rázsó* Imre és *Bánvárt* Sándor tanárokat és *L'Huillier* István akadémiai főkereszt, valamint *Horváth* Jenőt, a pozsonyvármegyei gazdasági egyesület titkárát.

Február hó 26-án az esti 6 órai vonattal érkeztek meg a vendégek, kiket az egyesületi titkár vezetése alatt a környék előkelő gazdái fogadtak. Rövid szívélyes üdvözlés után a vendégek a Szarvas szállóban levő szállásukra mentek. Este fél nyolckor kedélyes ismerkedő vacsora volt.

Február 27-én a városháza nagytermében reggel 9 órakor mintegy százat meghaladó hallgató előtt kezdte meg *Rázsó* Imre akadémiai tanár előadását a növénytermelésről. Új eszméket adott elő és érdekesítően mindig a nyitrai viszonyokba illesztve tárgyalta az elveket. Utána *Hensch* Árpád akadémiai igazgató tartott előadást a jövedelmező gazdálkodás alapfelveleiről. Ez alkalommal csakis a növénytermeléssel kapcsolatos elveket adta elő. *Hensch* kézzel fogható előadása után *Bánvárt* Sándor tartotta meg szép előadását az érdeklődés középpontját képező tárgyról, a fejős tehének okszerű takarmányozásáról.

A délelőtti előadások után társas ebéd volt. Az ebéd alatt *Mezey* Gyula kir. táncos, a nyitramegyei gazdasági egyesület ügyv. alelnöke állott szólásra és beszédében köszönetet mondott a földművelésügyi miniszternek, aki lehetővé tette, hogy a nyitrai gazdák oly élvezetes és tanulságos előadásokban részesülhettek és ebből az alkalomból a következő sürgönnyel üdvözöltek:

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Budapest. A Nagyméltóságod támogatása mellett intelligens gazdák részére rendezett gazdasági előadásokon igen nagy számmal egybegyűlt nyitramegyei gazdák változatlan bizalommal és lelkesedéssel üdvözlik Nagyméltóságodat. — Nyitravármegyei gazdaközönsége nevében: *Mezey* Gyula gazdasági egyesületi ügyv. alelnök.

Beszéde folytatásában megköszönte az O. M. G. E. hathatós támogatását és *Buday* Barnát az O. M. G. E. kiküldöttjét üdvözölte, mint az agrár politika kiváló harcosát, végül megköszönte a magyaróvári akadémia tanárainak, hogy elvállalták az előadások megtartását. *Buday* Barna orsz. gyűl. képviselő először *Mezey* Gyulát köszöntötte fel, mint hazánk egyik legkiválóbb és legagilisabb agráriusát, majd ismertette a gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatot. Lelekesedéssel kísért beszéde után az egybegyűlt gazdák a következő üdvözlő táviratot küldték gróf *Apponyi* Albert vallás és közoktatásügyi miniszterhez:

Nagyméltóságú gróf *Apponyi* Albert urnak vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Budapest. Nyitravármegyének a gazdasági előadásokra egybegyűlt gazdái lelkesen üdvözlik Nagyméltóságodnak a gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatát, mely sikeres végrehajtás esetén Magyarország mezőgazdasági életében korszakos jelentőségű eredményeknek vetetheti meg alapját. Vajha Nagyméltóságod szép terve, támogatva a nagy feladathoz méltó magas anyagi áldozatkészséggel minél előbb olyan általánosan érvényesülhetne, hogy a gazdasági népiskolák várható üdvös hatásait minden község tanulni és haladni vágyó népe élvezhesse. Segítse a Mindenható Nagyméltóságodat e javaslatlall megindított komoly s nagy értékű kulturmunka sikeres befejezéséhez. — Mely

tisztelettel: Nyitravármegye gazdaközönsége nevében: Mezey Gyula gazdasági egyesületi ügyv. alelnök.

Ugy Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter, mint gr. Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszter megleghangú sürgönyben köszönték meg a nyitrai gazdak üdvözlését.

Hensch Árpád akadémiai igazgató Mezey Gyula kir. tanácsost és a gazdasági egyesületet köszöntötte fel. Még az ebéd végén újból Buday Barna állott szólásra, hogy a jelen izzó puszkaporos levegőben meglepően nyugodt gazdaközönséget látva maga körül, üdvözölje bennük azt az új korszelmet, mely a nyugodt munkát és haladást ismeri el a legjobban, a mai kor igazi fegyverének.

A delutáni előadásokat Rázsó tanár a növénytermelésről, L'huillier főkertész a konyhakerti növények szántóföldi termeléséről és Horváth Jenő pozsonymegyei gazdasági egyesületi titkár Anglia állattenyésztéséről tartottak meg.

27-én este ismét társas vacsora volt.

28-án délelőtt Rázsó tanár, Hensch igazgató, Bánvárh tanár, L'huillier főkertész és Buday Barna orsz. gyűl. képviselő az O. M. G. E. kiküldöttje tartott előadást nagyszámu hallgatóság előtt.

Az előadások utáni társas ebéden bucsuztak el az előadók a vendéglátó nyitravármegyei gazdaktól.

Ujdonságok.

Fellegek.

A puszkaporos hordó, a minék Bismarck a Balkánt elnevezte, csakugyan felrobanni készül. A diplomacia bogozza a kérdést s most már a játékos hevílők fellengzése mámorában dunai monitorok néhány ágyú dördülése talán nem is segíthetne.

Az bizonyos, hogy a tornyosuló fellegek sötétek. Mindenképpen óhajtuk, hogy a diplomacia közbelépése vessen véget ennek a bizonytalanságnak.

Mert akármilyen felszínesen nézzük is a kérdést, egy kétségtelen, hogy belső bajaink közben soha rosszabbkor nem jön a háború híre, mint most. Már évek óta pangó gazdasági viszonyok vannak. Semmi fellendülés és a tőkének avatos tétlensége. Ez aztán ipart, kereskedelmet sorvaszt. Pang minden. Egy új gazdasági lendülés a munkások ezreinek adna foglalkozást és tisztas kerestet.

A vármegyék közigazgatási bizottságain az alispánok riasztó híreket közölnek arról, hogy noha Amerikában még mindig pang az ipar és kereskedelem s tiltott sok a munkálatlan kéz: itthon csoportok kelnek tengeri útra s mennek — elpusztulni Amerikába. A helyett, hogy egy gazdasági lendülés vissza hívna a messze idegenben szerencsét próbáló honfitársaink millióra menő számát, — a vérvesztés mindig nagyobb és nagyobb lesz. A gazdasági okok mellett kétségkívül a háború fellege is riaszt sokat. Bizonyítást győzni fogunk! Hiszen ez nem is kérdés! De vajon győzelmünk, — még a legfényesebb is, — felére azzal a gazdasági rázkódtatással, bizonytalansággal, a mit a háború okozott, sőt már csak a háborús előkészület is?

Ekként mérlegelve a kérdést, csak a sopánkodás és a legőszintébb sajnálat jut a vidéki sajtó részére, mikor szóvá teszi a háborús híreket. Mert csakugyan túl vagyunk azon az izléstelen ségen és olimpiai nagyképűségen, hogy hivatottak érezzük magunkat Aehrenthalnak tanácsokat osztogatni. A béke minden barátja állandóan konservál: erejét, anyagi és erkölcsi tőkét. És a konserválásnak ezt a módját nem minden siker nélkül gyakoroltuk, a polgári munka handabandázást nem tűrő nyugodt élet tiszta örömeivel. Felleg borult a közélet egére. A nemzeti erőgyűjtés nyugodt munkaterületéről átsiklottunk talán arra a tere, a hol a történelemnek több mondani valója lesz.

Adjá Isten, hogy az oknyomozó történelem utóainknak azt derítse föl, hogy a fellegjárás nemzetünknek hasznára volt! Legjobban szeret-

nők azonban, ha a történelem a harci zaj regisztrálásánál maradhatna!

Személyi hír. Gróf Wilczek Frigyes, főispán kedden délben székhelyéről Budapestre utazott.

A főispáni titkár kinevezése. Sánta Imre főispáni titkár a belügyminiszter miniszteri fogalmazóvá nevezte ki és szolgálatára a belügyminiszteriumba osztotta be. — Sánta Imre több éven át töltötte már be a főispáni titkári állást a vármegyében, mikor gróf Wilczek Frigyes jelenlegi főispán a múlt év május havában a főispáni székbe beiktatott és széles körök tudomása szerint csakhamar elhelyeztetését kérelmezte azon viszonyról fogva, melybe a vármegye mostani vezetőségével jutott s mely első ízben azon az értekezleten vált nyílt ellentétte, melyen az új főispánok székhelyére érkezések való fogadtatása tárgyában volt volna hivatalos intézkedéseket tenni. Azóta a vármegyei vezetőség úgy hivatalos mint nem hivatalos uton mindent megtett, lehetőleg kellemetlenné téve Sántára nézve a hivatalos és magánéletet azon célból, hogy Sánta eltávozzék, illetőleg hogy helyére neki tetsző utód neveztessék ki, — mi által pedig csak Sánta vágyát, hogy elhelyeztessék, mozdította elő. A távozó főispáni titkár a főispánoknál, kik mellett szolgálatot teljesített, mindig az igazságos ügyeknek volt szószólója, a jelenlegi főispánnak, Wilczek Frigyes grófnak pedig, ki e vármegyébe mint ismeretlen érkezett, odaadó és becses szolgálatokat tett. A pontos és szolgálatkés fiatal tisztviselő előléptetéséhez és kitüntetés számba menő bejelentéséhez a központba, melytől az előző vármegyei kormányzat idején rendszeresen s indok nélkül elűtetett, s melyet a mai kormányzattól elnyert, gratulálunk s további előmeneteléhez szerencsét kívánunk.

A honvédség köréből. A király elrendelte vinctalvi Vincz Sándor alezredesnek a pécsi 19. honvéderedtől a nyitrai 14. honvédegyletbe való áthelyezését. — A m. kir. honvédelmi miniszter Kenézy László hadapródjelöltet tartálékos hadapróddá nevezte ki.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Prudorovits Gyula trencsényi járásbírói díjakot a devoceseri járásbíróhoz irnokká nevezte ki.

A vármegye főispánja a kismányai állami elemi népiskola gondnokságához tagokká Fekecs István és Zongor Antal kismányai lakosokat; a tuzsinaihoz elnökké Lendler István németprónai, tagokká pedig Greschner János és Swarcz József tuzsinai lakosokat kinevezte.

A pozsonyi ítélőtábla elnöke Dóka Loránt pozsonyi törvényeségi díjtalan joggyakorlókot a pozsonyi ítélőtábla területére díjas joggyakorlókot, Horcsin Béla szentczi járásbírói díjtalan joggyakorlókot a pozsonyi ítélőtábla területére díjas joggyakorlókot;

a közös pénzügyminiszter Rébay László es. és kir. számtisztet közös pénzügyminiszteri számvizsgálóvá nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Skotniczky Géza szakolcai kath. főgymnasiumi rendes tanárt a pozsonyi állami főreáliskolához helyezte át.

Esküvő. Dr. Klapetek Viktor, Klapetek Ferenc tavarnoki uradalmi főtiszt és neje szül. Valter Mária fia e hó 6-án esküdtöt örök hűséget Drežda-Lošchwitz-ban, dr. Andreas Alfred ügyvéd és neje Pinther Hercog kedves leányának Margitnak.

Az Orsz. Vörös Kereszt Egyesület nyitrai fiókja folyó évi január havi választmányi ülésén gróf Wilczek Frigyes főispánt és nejét szül. Latinovics Martha úrnőt egyhangú lelkesedéssel a választmány tagjai közé felvette.

Megbízás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízta Révy Ferenc budapesti állami felsőbb leányiskolai igazgatót a felsőbb leányiskolai miniszteri biztosi teendőik végzésével.

Nyitravármegyei Pártszövetség értekezlete. A március 2-án tartott rendkívüli vármegyei közgyűlést megelőzőleg a Nyitravármegyei Pártszövetség Mihálik József apátkanonok úr házában értekezletre jött össze. Az értekezleten, melyen a tagok szép számmal vettek részt, az ügyvezető alelnök Mérey Lajos helyett, a kinek a bankbizottság tanácskozásai miatt Budapestre kellett elutaznia, Ajtics-Horváth Dezső orsz. képviselő elnökölt.

Az értekezlet megvitattán az állandó választmányának a közgyűlési tárgyakra vonatkozó javaslatát, azokat legnagyobb részben magáévá

tette. — Deák János indítványára az értekezlet utasította a Pártszövetségnek azon tagjait, akik a főispán által szervezett pártközi bizottságnak is a tagjai, hogy a legközelebbi pártközi értekezleten, vessék fel azt a kérdést, vajjon lehet-e remélni, hogy azok a megállapodások, melyek a pártközi értekezleteken létrejönnek, az összes érdekelt felek részéről szorosan betartatni fognak? Mert, ha ezek a megállapodások egyoldalulag megdönthetők, a Pártszövetség nem lesz hajlandó az említett pártközi konferenciákban részt venni.

Az értekezlet egyuttal sajnálkozásának adott kifejezést a felett, hogy a főispán úr a pártközi értekezletet, a december 29-iki és a március 2-iki közgyűlések alkalmából, jóllehet mind a két gyűlés tárgysorozatában politikai jellegű ügyek és személyes vonatkozású tárgyak is előfordultak, nem hívta össze.

Az elnök végül hálás szavakkal megköszönve Mihálik József apátkanonok házi úr páratlanul szives vendégszeretét, az értekezletet berekesztette.

A kath. kör. felolvasó estéje. A nyitrai kath. kör folyó évi március hó 7-én d. u. fél 6 órakor felolvasó estét rendez a következő műsorral: 1. „Keresztények sirjaitok,“ éneklés az egyházi zeneegylet férfikara. 2. Felolvasás, tartja dr. Pazár Zoltán, kir. tszéki bír. 3. „Larghetto.“ Beethoven 2-ik Simfóniájából, előadja az egyházi zeneegylet zenekara. Vendégeket a kör szívesen lát.

Mérey Lajos az önálló bankért. Azok között, a kik a függetlenségi pártion ezidő szerint az önálló magyar jegybankért harcolnak, képviselőnk szereplése két okból is magára vonja a figyelmet. Először jól esik látnunk azt a nagy politikai súlyt, melylyel Mérey Lajosnak minden szava és minden fellépése nem csak saját pártjában, hanem az egész politikai közéletben érvényesül; másodsor Mérey Lajosnak az agitációja az önálló bank érdekében annyira ildomos, kíméletes és tapintatos azok irányában, a kik az ellenkező állásponton vannak, hogy ha az egész ügyvezetett Holló-csoport és annak sajtója ilyen, a szenvedélyektől ment, nyugodt, de mind a mellett határozott erővel mozgatta volna az ügyet, az ellentétek a koalíciós pártok között annyira nem élesedtek volna ki. Mérey Lajost nyitrai elvarárai a március 2-iki bankbizottsági ülésen mondott beszédéért, lelkes táviratban üdvözölték.

A vármegyei közigazgatási bizottsága folyó hó 9-én d. e. 10 órakor ülést tart.

A Nyitravármegyei Szemle sajtópere. A pozsonyi kir. törvényszék, mint esküdtbírószék f. hó 4-én tárgyalta azt a sajtópert, melyet dr. Pongrácz Géza galgóczi közjegyző indított lapunk, illetőleg annak felelős szerkesztője ellen.

Az esküdtbírószék a következőképen alakult meg. Elnök: Samarjay Károly törvénz. bír., szavazó bírák: Drözler Róbert és dr. Polgár Ármín. A vádat dr. Popovits Szilárd kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Neumann József pozsonyi ügyvéd látta el.

Az alakiságok után lapunk felelős szerkesztője megvilágította az inkriminált közlemény keletkezését. Elmondotta, az olvasóink előtt ismeretes ügyet, mely az 1905-iki országos képviselő választásokba nyúlik vissza. Akkor történt Galgóczon, hogy dr. Pongrácz Géza küldöttségi elnök, egy szóváltás miatt, mely közte és Deák János a néppárt egyik bizalmi férja között keletkezett, Deák Jánost csendőrokkal a választási helyiségből kivezettette és a közszék házában elzáratta.

A küldöttségi elnöknek ezt az eljárását — melyből kifolyólag bűnper is keletkezett Deák János és dr. Pongrácz Géza között s ebben a perben a pozsonyi kir. tábla Pongrácz Gézát személyes szabadság megsértése miatt 50 korona penzbírságra ítélte, a kir. kúria azonban felmentette — tette szóvá az inkriminált cikk szerzője a Nyitravármegyei Szemle 1905. évi február 5-iki számában.

Dr. Francisey Lajos folytatólagosan esetelte azokat a politikai viszonyokat, melyek a panasztól közlemény megírására befolyást gyakoroltak.

Lapunk szerkesztőjének beszéde után az elnök felszólította dr. Pongrácz Gézát, hogy nyilatkozzék azokra, a miket a vádlott előadott. A panaszos erre kijelentette, hogy hajlandó visszavonni panaszát, ha a vádlott a közleményt visszavonja, a sertséért bocsánatot kér és a bocsánatkérő nyilatkozatot lapjában is közzéteszi.

Dr. Francisey Lajos a panaszos béke ajánlatát ilyen terjedelemben — visszautasította.

Mint hogy azonban dr. Pongrácz Géza békeajánlatát az elnök ott a nyílt ülésben megvitattás tárgyává tette, dr. Francisey Lajos nem zárkózott

el az elől, hogy megismételje azt a nyilatkozatát, melyet annak idején már a vizsgálóbíró előtt is megtett, hogy t. i. ő az inkriminált közleményben kizárólag Pongrácz Géának az *elnöki működését*, illetőleg Deák Jánossal szemben követett eljárását bírálta, magán jellemét egy szóval sem érintette, s ha vannak a cikkben élesebb kifejezések, a melyekről Pongrácz Géza azt véli, hogy azok az ő egyéni jellemét sértik, a panaszolt azt sajnálja és a neheztelt kifejezéseket visszavonja, a közleménynek *ténybeli állításait* azonban fentartja.

Dr. Pongrácz Géza ezzel a nyilatkozattal megelégedni nem volt hajlandó, a miért az elnök az ügyész indítványára a tárgyalást néhány percre felfüggesztette.

A szünet alatt folytatott békétárgyalás alatt dr. Neumann József védő ügyvéd dr. Pongrácz Géának a legnyomatékosabban kijelentette, hogy lapunk felelős szerkesztője azon a határvonalon, melyet nyilatkozatában körülírt, egy tapodtat sem hajlandó túl meenni.

Az újra megnyitott tárgyalás során dr. Pongrácz Géza elejtve a bocsánatkérésre és annak közzétételére vonatkozó követelést, kijelentette, hogy dr. Franciscy Lajos nyilatkozatával megelégszik.

Erre a kir. ügyész elejtve a vádat, a kir. törvényszék az eljárást megszüntette.

Meg kell még említenünk, kellemes kötelességkép, hogy dr. Neumann József ügyvéd úr, a ki a pozsonyi katolikus társadalmi mozgalmakban is előkelő szerepet visz, védői tisztét alapos jogi tudással, ritka lelkiismeretességgel és tapintattal teljesítette.

Meghívó. A nyitrai keresztény szociális egyesület március 7-én, vasárnapon délután 5 órakor gyűlést tart, melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség. Program: 1. Spanyolország és a bikaviadal vetített képekben, magyarázza Risnyovszky János e. m. titkár. 2. Szociális előadás, tartja Krajcsovic István dr. 3. Nyárfás ur villája, vigjáték egy felvonásban. Belépti-díj 10 fillér.

Feminista előadás. Mrs. Carrie Chapman-Catt New York, a nők választójogi világszövetségének elnöke Nyitra 1909. március 7-én, vasárnap délután 4 órakor a városház nagytermében tartandó angol előadást tart, melynek tárgya: Why should women vote? (Miért kell a nőnek a választójog?) Ezt követi: Bedy-Schwimmer Rózsa előadása Miért ellenzik a nők választójogát? Az angol előadást magyarul tolmácsolják; az előadásokat követő vitában bárki felszólalhat. Belépti-díj 1 korona.

Jubileum. Sárhegyi Lajos esztergom-főgyőzhalmegyei áldozópap, szentszéki tanácsos és a szakolczai kir. kath. gimnázium hittanára mult hó 18-án ünnepelte a tanügy terén való működésének 30 éves évfordulóját, mely alkalommal a hercegprímás a következő sürgönyt intézte hozzá: „Jubileuma alkalmából Isten gazdag áldását kérem további működésére. Vaszary Kolos bibornokérek.” A jubiléus szorgalmával, buzgó hitoktatásaival s különösen szegénysorsú tanulók felkarolásával sok derék polgárt nevelt a magyar hazának.

Városi közgyűlés. Nyitra város képviselő-testülete folyó hó 4-én délután 3 órakor rendes havi közgyűlést tartott Faschler Ferenc elnöklete alatt.

A közgyűlés a napirendi pontok tárgyalása előtt tudomásul vette a városi rendőrkapitány jelentését a f. évi január havi közbiztonsági állapotokról s a városi főorvosnak közegészségügyi előterjesztését, melyek általában kielégítő enemi viszonyokról tanuskodnak.

Áttérve a jelentősebb ügyek tárgyalására, a képviselő-testület fájó szívvel ugyan, de nem teljesítheti Szabó Ferencnek, a nyitrai színi kerület igazgatójának azon kérését, melylyel 1000 korona segélyért folyamodott a városhoz. A közgyűlés nyomott kedellyel s még kevesebb hozzájárulási kedvvel röviden a városi pénztár rejtjelmes kongására hivatkozva, az anyagi támogatás iránti kérelmet ad acta tette. Olyatén pár szó is elhangzott a mélyes csendben, hogy a város részesíti ugyan az igazgatót erkölcsi támogatásban, de ennél tovább nem terjedhet a művészetek iránti előszeretete.

Ennél érdekesebb napirendi pont volt s igen széles körű vitát eredményezett a *róm. kath. elemi népiskola* építési ügye. Hosszas akadékoskodás, kínos luza-vona és a kellenél is több hozzászólás után a közgyűlés egyhangulag elfogadja a városi tanács azon javaslatát, hogy az

építkezést ifj. Tomascsek János vállalkozóra bízzák árlejtési ajánlata módoszatai szerint (49,417 K. 66 fillér) és az ekkép közgyűlési határozattal emelt előterjesztést a vármegyei közigazgatási bizottság jóváhagyása alá bocsájtják. A határozat szerint a belvárosi róm. kath. elemi fiúiskola épülete emeletessé egészítettnek ki s a modern paedagógia kívánalmához mérten, úgy kényelmi mint egészségi szempontokból gyakorlatibb berendezkedést nyerne. Mindenesetre kívánatos, hogy a mostani áldatlan állapot valahára megszűnjék és az égető kérdés mielőbb megoldassék. Hisszük, hogy a városi közgyűlés eme határozata végre dűlőre juttatja a vajdó ügyet.

A városi képviselő-testületi tagok választási turnusai körül rendellenességek csak a régebbi időkben mutatkoztak, a közgyűlés e pontot levette a napirendről s a tanács egyéb kisebb jelentőségű javaslataira és illetve jelentéseire tért át.

Politizálás miatt elítélvő. A nyitrai kir. törvényszék Sommer Lajost, aki a Közvélemény című Nyitrai megjelenő nem politikai lapban politikai kérdéseket feszegetett, a sajtótörvény 31. §-a alapján 2 napi elzárásra átváltatható 50 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ügyész súlyosbításért felebbezett.

Beteg prépostplebános. Mely részvétellel értesültünk, hogy Gyurcsánsszky Demeter dombelvi prépostplebánost f. hó 1-én agyszélhűdés érte. A beteg még mindig eszméletlen kívüli állapotban s mindössze annyi öntudattal rendelkezik, hogy ha valaki erősebb hangon szól hozzá kinyitja a szemét. Adja Isten, hogy a beteg valóságos állapota minél előbb jobbra forduljon.

Kresz Géza hegedűművész Nyitra. Kresz Géza, a világhírű magyar hegedűművész, a kit Európa minden nagyobb városában, mint a fiatal mesterek egyik legkiválóbbjának ismert el a kritika, levélben értesítette a FMKE elnökségét, hogy *március utolsó napjaiban* Nyitra hangversenyt ad, a melynek tiszta jövedelmét egyharmadrészből a FMKE-nek ajánlja föl. Kresz Géza 1882. június 11-én született Budapesten, hol edesatyja, dr. Kresz Géza, ismert orvostudor és az Önkéntes Mentőegyesület alapítója és igazgatója volt. Korán megnyilatkozott zenei tehetségét a Nemzeti Zenedében Gobbi, Kemény, Arányi és Hubay tanárok gondos vezetés alatt képezte és már 9 éves korától kezdve feltűnést keltett zenedei és jótékony célú hangversenyeken. Miután a Zenedét 1900. évben kitüntetéssel elvégezte — ugyanazon évben tette le érettségi vizsgálatát — a híres Ševčík tanár alatt folytatta zenei tanulmányait a prágai konzervatóriumban, melyet 1902. évben kitűnő oklevél birtokában hagyott el. Prágából Brüsszelbe és párisba ment és a hegedű világhírű nagymesterének, Ysaye-nek kedvenc tanítványa lett. Ysaye azon rendkívüli kitüntetésben részesítette, hogy maga mutatta be a bécsi közönségnek, a mennyiben első únálló hangversenyén, 1906. február 12-én személyesen vezette a zenekart. Azóta bejárta Európa minden nagyobb városát s mindenütt nagy becsületet szerzett a magyar névnek.

Kath. népszövetségi előadás. Febr. hó 22-én újabb élvezetes előadásban volt része Viszocsány s ennek kebelebe tartozó fiókközségek népszövetségi tagjainak. *Bonyák József* esp. plébános tartott felolvasást „A népszokásokról.” Utána vetítőgépen bemutatásra került „Jezus élete”.

Bűnvádi indítvány egy tisztviselő ellen. Sz. J. káveházi pénztárosnő a nyitrai kir. ügyészséghez vádindítványt nyújtott be egy központi vármegyei tisztviselő ellen, a kit azzal vádol, hogy február hó 21-én reggel 7 és 8 óra között a pénztárosnő lakásába benyitott, s ott merényletet kísérelt meg női tisztessége ellen. A vádindítványban a panaszos még azt is felhossa, hogy az illető tisztviselőt őt azzal fenyegette meg, hogy ha nem teljesíti kívánságát, eltoloncoltatja őt a városból, azután tette is bántalmazta, úgy hogy a nő sikoltozva menekült a szobából házi-asszonyához.

Ennélfogva ügyvédje által a B. T. K. 232. §-ának első bekezdésébe ütköző büntetett kísérlet, a B. T. K. 332. §-ába ütköző magánlakásértés vétsége és a B. T. K. 261. §-ába ütköző becsület-sértés vétsége miatt a büntető eljárás megindítását indítványozza.

Ime egy újabb hab a felszínen Nyitra város — iszapörvényéből!

Kérdeznünk kell azonban a főispán és az alispán uraktól: Van-e tudomásuk az esetről? Ha nincs — a mi felett nagyon csodálkozunk — hajlandók-e arról a legrövidebb idő alatt hiteles tudomást szerezni; ha pedig van, az illető tisztviselőt már eddig is miért nem függesztették fel?

Gyanus eredetű óra. Felsenburg Fülöp óras feljelentése folytán f. hó 3-án előállították a rendőrségen Cintula Gyula cabaji lakost, ki egy igen értékes órán akart tudni nevezett kereskedőnél, de mivel annak eredetéhez gyanu fért, az ügy tisztázása céljából a rendőri hatósághoz fordult. Nyomban eszközölték a nyomozást, több egyént kihallgattak az óra eredetére vonatkozólag, mignem szabadon kellett bocsájtani a meggyanusított embert, mert a nyilván alaptalanul indult vizsgálat alighanem ártatlan embert ért. Vajjon az efféle kellemetlenségekért milyen lehet a meghurcoltnak adott elégtétel? Minél nagyobb körültekintés és minél alaposabb meggondolás előzhetné meg bárki részéről is az ilyen mű gyanusító lépéseket.

Cselédek botránya. A mult vasárnap esti Tóth Vilmos-utcai korzón nagy botrányt idézett elő néhány izetlen cseléd inscenált verekedése. A nagy népcsdület közepette lefolyt verekedést a rendőrségnek kellett megakasztani, nehogy a verekedő cselédek tettelegessége komolyabb módon nyilvánuljon. Ez ügyből kifolyólag több cselédet elővezettek a kapitányságon.

Felségsértő részegember. A rendőrség rendes hivatali uton fenytő feljelentést tett e hó 1-én Bábban Antal 60 éves remény-utcai lakos ellen, azzal vádolva őt, hogy részeg állapotában a Városház-utcában levő Kohn-féle korcsmában gyalázó kifejezésekkel illette a királyt.

A Nyugatmagyarországi Szesztermelők Szövetsége a napokban végleg megalakult Galgócson. Az alakuló gyűlésen 15000 hl. szeszkontingens birtokosa kötelezte magát, hogy szövetségi értékesítést köt. Ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági szesztermelők tervbe vették egy szövetségi szeszfinomító létesítését, hogy eláltal az ipari szeszgyáraktól magokat függetlenítsék. A szövetségi legközelebbi ülést március 8-án Nyitra fogja megtartani, hol kijelölik az igazgatóságot és a választmányi tagokat. Ugyaneznap döntenek azon kérdésben hogy a szomszédos megyék érdekelt gazdaságait hasonló szervezkedésre felszólítsák.

Rablómerénylet. A szempezi országon, közel egy erdőseghöz véres rablómerénylet játszódott le a napokban, egy ottani jómódú parasztagda ellen, amint az épen Szempczre igyekezett. Az erdő széléről hirtelen előbujó orvátmadók nekiestek a védtelen gazdának s több késszúrást ejtve rajta, a tett színhelyéről megfutamodtak. A megindított csendőri vizsgálat során kézrekerült a rablótámadás értelmi szerzője, Klasza Gáspár napszámos, kit nyomban letartóztattak és cinkostársai kiletéről kikérdezték. Vallomása nyomán most folytatják a nyomozást. Fekete István, a merénylet áldozata, a gyógyulás útján van.

Vasuti szerencsétlenség. Két meg-rakott tehervonat összeütközéséről ad hirt egy vágújhelyi jelentés. A közeli Boroszló állomáson, egy Zsolna felől jövő tehervonat derekán kettészelt az azt a vonatot, mely épen az állomás kitérő vágányáról haladt ki, hogy utját az előbbinek vonalán folytassa. Négy kocsi teljesen összerongálódott és egy mozdony erősen megsérült. A személy- és teherforgalmat a romok rögtön el-takarítása után helyreállították. Vizsgálatot indítottak, hogy a vonatkarambol miatt kit terhel a felelősség.

Elfogott tolvaj. A rendőrség a napokban elfogott egy rovott multu tolvajt, Vasina Vársári Rezső napszámos, tormosi lakos személyében, kire a többi között azon lisztlopást is sikerült reabizonyítani, melyet a mult hét utolsó napjaiban elkövetett Schlesinger Dávid hid utcai lakos péküzlete kárára. A rendőrség kiterjesztette ellene a nyomozást.

Erdei balesetek. Tuzsinán az elmúlt hét folyamán végzetes baleset történt erdőirtás közben. Több ottani gazda egy hatalmas fatörzset döntött ki, mely esés közben maga alá temette Grósz József 35 éves ottani lakost, aki gondatlanságból közeledett a lezuhanó fához. Ugyanaz nap egy másik kivágott törzs agyonzúzott egy arra kőborló tehenet s kevés híja volt, hogy utána siető gazdáját is maga alá nem temette.

Kitüntetett gazda. X. Pius pápa Koleno Márton öbésztercei jómódú gazdát és elő-
énekest a Lateráni bazilika lovagrend keresztjével
tuntette ki. A kitüntetett lelkes csoportvezetője
a kath. Népszövetségnek.

Elöljáró választás Komjáthon.
Február hó 25-én zajlottak le Komjáthon a köz-
ségi választások. Az összes tisztségek egyhangu
választással töltöttek be, csupán a pénztárnoki állás
betöltésénél volt erős harc. — Megválasztottak:
bírónak Ács Boldizsár; törvénybírónak Balázs
János; I. esküdtné id. Kölesi József; II. esküd-
tné Kölesi Tamás; III. esküdtné Molnár János;
IV. esküdtné Baráth József; pénztárnoknak
Kelemen István.

Templom renoválás. A nagytapol-
csányi r. kath. plébánia templom már évek óta
várja azt az égetően szükséges javítási munkát,
amely elől már nem zárkozhatott el a templom
kegyura br. Stummer Ágost, ki is megbizta *Raj-
nóhá* Mihály építő mestert a költségvetés elké-
szítésével. Amint hírlik, a költség 22,000 koro-
nában van megállapítva, s a munkálatok már a
kora tavasszal megkezdődnek.

Kabaret estély Bánban. A báni in-
telligenciás febr. hó 23-án a vadonatúj, még tel-
jesen föl nem szerelt, Központi Szállóban jótékony
célu kabaret estélyt rendezett. A résztvevő mű-
értő közönség legnagyobb sajnálatára *Gábrriel* Sándor
tárogatón való előjegyzett előadása elmaradt.
Bosszantó volt, hogy a közönségnek egy bizonyos,
a tapsolásra túlságosan disponált része, mint min-
den számat, úgy ezt a jelentést is megtapsolta,
pedig sokakat az estélyre éppen ez az elmaradt
szám vonzotta. — Az egyébiránt sikerült estély-
nek fénypontja *Zamaróczy* Károly, joghallgató
„Kuplé”-ja volt. Finom, disztigált humorát s
precíz előadását a közönség tapsorkánál hono-
rálta. Úgyszintén méltó dícséretet érdemelnek
Bury Gusztáv s *Gerdeni* Alajos „monológ.” illetőleg
„kuplé” számokért. *Theodolinde* c. bohózatban
kínáló alakításban játszott *Gombos* Sándor (*Sorge*)
és *Szamuélsz* Beláné, úrnő (*Hardekné*). Az utóbbi
rövid játékkal is elárulta, hogy nehéz, nagy sze-
reppel is derekasan megállná helyét. A bohózat
többi szereplői is igyekeztek megfelelni feladatuk-
nak. Rossz benyomást tett csupán az a körülmény,
hogy a főszereplő, br. Róden személyesítője, a
komoly jelenetekben többször kacagásban tört ki.
Mősoron kívül bemutatották *Bánt* éjjel élőképben.
Külsőleg bizony ez a kép nagyon hasonló volt
olyan utszéli csárda farsangi életéhez. Remél-
jük, hogy a valóságban nem így van. Utána ki-
virradt a táncot. (—ss.)

Betörés Csermányon. Hugyecz János
esermányhegyi szőlőtulajdonos kárára a múlt va-
sárnapról hetfőre virradó éjjel ismeretlen betörők
nagy zabasú lopást követtek el. A károsult tulaj-
donos feljelentése szerint a betörők nagymennyi-
ségű bort, azonkívül a pincehelyiségben készen
tartott összes hüvelyes veteményt eltüntettek. A
megindult rendőri vizsgálat során több ottani
házban házkutatást is rendeztek a felmerült gyanu
folytán, de az eredményre nem vezetett. A nyo-
mozás adatai szerint a betörés először a pincébe
történt, melyet kizsákmányolva a szőlőlak egyéb
helyiségeire vetették magukat a betörők s csak
minden könnyen értékesíthető tárgyat elhordása
után távoztak. A rendőrség erélyes nyomozást
folytat az ügyben, a tettesek kézrekerítésére, an-
nál inkább, mert az elmúlt héten több oldalról
tettek hasonló bűntények miatt feljelentéseket a
rendőrkapitányságon.

Megvadult lovak. Mult hó 28-án dél-
után a Rákóczi úton magukra hagyta nehéz sze-
kerbe fogott lovait Csúzi Antal kisbábi lakos,
miközben ő a Braun-féle korcsmában mulatott.
A lovak valami nesztől megijedtek s örült vágta-
ásban száguldottak végig a párutcai szivarkahü-
velygyár fele, hol nagy nehezen sikerült őket
megállítani néhány molnos embernek. A megbok-
rosodott lovak éppen szembe rohantak egy a Pár-
utca felől arra haladó temetési menetnek, de meg-
állításuk szerencsére elhárította a nagyobb ve-
szedelmet. Vizsgálatot indítottak a kocsis ellen,
nem terheli-e felelősség ez ügyben.

A kuruzslás áldozata. Szomorú kö-
vetkezménye lett egy felvidéki községben a szülők
hiszekegyiségének, kik nagybeteg fiukat egy ku-
ruzló asszony tanácsa szerint akarták betegsé-
gétől megszabadítani. Leszenczén történt az elmúlt
hét folyamán, hogy Farkas Mária az azt ajánlotta
egy javasasszony, hogy hosszas betegségben syn-
lódó fiacskáját kenje meg azzal az irral, a mit ő
fog hozni, aztán tegye sokáig megrakott keme-
nébe, akkor biztosan felgyógyul. A könnyen hívó

szülők csakugyan meg is tették ezt a borzalmas
dolgát. Mikor a jajveszékeltő gyermeket a keme-
néből kivették, akkorra a kis fiú már úgy össze-
pörkölődött, hogy a halállal vívódott. A nyomban
előhívott orvos gyógykezelés alá vette az áldoza-
tot, s van rá remény, hogy a szerencsétlen próba
dacára felgyógyul. A lelkiismeretlen kuruzsló és
a gondatlan szülők ellen vizsgálatot indítottak.

Bíróválasztás Nyitraszulányban.
Vettük a következő sorokat: Nyitraszulányban
f. hó 1-én volt a bíróválasztás. A főbíró a régi
bírókn kívül két olyan egyént kandidált, kikről
nagyon jól tudta, hogy a bírói tisztségre alkalmatlanok.
Az egyik korcsmáros, a másik meg
süket. Így azután a régi bíró „megválasztott bíró-
nak” jelentette ki. Hiába kérte őt a megjelent
34 választó közül 24 választó, hogy legalább egy
olyan egyént jelöljön, a kire meggyőződésük szer-
int leszavazhatnak, — elutasította méltányos ké-
relmüket. A szerelmes „választást” — mint hall-
juk — megfélebezik. Kár keseríteni a népet ilyen
közgazgatási önkénykedésekkel, mert ezzel csak
a pánszláv izgatók malmára hajtjuk a vizet. Csak
vetődjék be egy ilyen izgató az elkeseredett nép
közé, azonnal termékeny talajra találunk a szavai
és nem lesz hatalom többé, a mely az egyszer
félrevezetett népet a józan elvekhez visszavezetni
képes volna.

**Versenyárgyalás vasuti raktá-
rak építésére.** A Vágsellye és Tardoskéd
állomásokon építendő raktárak építési munkáinak
vállalati úton való elvégzésére a m. kir. államva-
sútnak budapest-balparti üzletvezetősége verseny-
tárgyalást irt ki, melyet március 9-én tart meg
általános osztályában.

Artézi kút Komjáthon. Közegészségi
viszonyaink javulásának örvendetes jele az, hogy
a falvakban is már sűrű egymásutánban artézi
kutakat fúrnak. Így legújabbán Komjáth község
képviselőtestülete egy artézi kút létesítését hatá-
rozta el. A község a jótéményhez igen olcsón
jut. Vladár Pál községi jegyző 1904. évtől fogva
a fogyasztási adó jövedelmeit tőkésítette és most
a pénzt fogja a község fenti célra felhasználni.
Lám ésszerű gazdálkodás mellett mindenre telik.
Az artézi kút létesítése, különben is egyedül az
ő agitációjának és érdemének tudható be.

Kirabolt villa. Ehrenfeld Adolf zobori
villájában március 3-án betörők jártak, kik min-
den eltűntethető apró tárgyat elloptak a villa
szobáiból, úgy hogy a tulajdonos kára a bevallás
szerint mintegy 100—120 koronára tehető. A
vizsgálat során kihallgatták a rendőrségen Smitt
Ferenc zobori kerteszt, ő azonban felvilágosítást
adni nem tudott a betörés felől dacára annak,
hogy a kirabolt villa közelében lakik s annak
gondozása is reá van bízva. Az ő állítása szerint
a betöréses lopás nem is történhetett a fent jel-
zett időben, hanem annak ideje még február 10-15.
közti időre esik, amikor Smitt távollét miatt nem
gyakorolhattatott a felügyelet. Ennek alapján a
vizsgálatot ez irányban folytatják.

Végrehajtók alkonya. Valahányszor
az élet küzdelmeiben bánat, szomorúság, kelle-
metlenség, baj ér: mindig visszasírjuk a régi jó
időket, amikor oly boldogan, melegegetten éltek
az emberek. Bár akkor is meg volt a magyar
két legnagyobb ellensége: a finác és a végrehajtó.
A néplelek által sokszor versebe szedett eme két,
ellenségnek tartott népszerűtlen alak közül a
végrehajtó, már lassan kiszorul a magyar közélet
világának színpadáról. A nép észre sem fogja
venni eltűntét, mint sok oly nevezetes törvény-
alkotásról nem, vagy csak alig vett tudomást,
ami egyenesen a köznép terheinek könnyítését
célozta. A végrehajtók fölött lassan megkondu-
l a lélekharang. De ez a hang nem a szomorúságot
fogja jelenteni, hanem örömet, vígságot fog hir-
detni, hogy az emberi nyomor és gyarlóság eme
marokszedői nem boldogították már a magyart.
A végrehajtási eljárás módosításáról és kiegye-
sítéséről szóló 1908. évi XLII. t.-c. rendelkezései
következtében a bírósági végrehajtások száma
csökkenni fog. Mi sem természetesebb, hogy a
végrehajtók jövedelme és elfoglaltsága is cseké-
lyebb lesz. Alig néhány hónapja csak, hogy az
új végrehajtási novella rendelkezései életbe ho-
zattak, már is vannak helyek, hol a végrehajtók
megélhetése biztosítva nincs. Az igazságügyminisz-
ter ezen jelenség orvoslására 3-féle megoldási
módot köröztetett véleményadás céljából az ille-
tekes körökkel. Az első terv ez volna: A bírósági
végrehajtók államhivatalnokok volnának a IX. és X.
osztályba sorozva, akik fizetésükön kívül a rendes
kiküldetési járandóságokat is élveznék; a második terv ez: Az összes végre-

hajtói állások megszűnének, s a bírósági kezelő
személyzet végezné ezt a munkát rendes munká-
körrel; a harmadik terv: A nagyobb ügy-
forgalommal bíró kir. járásbíróknál volna egy
rendes állami végrehajtó, — a kisebb ügyfor-
galmú bíróságoknál pedig a kezelőszemélyzet,
rendes munkája mellett a végrehajtói munkát is
ellátná, de egy-egy taggal szaporítani kellene a
kezelőszemélyzetet. Ezen vázlatos tervezetből is
szembeötlően kiviláglik az a tény, hogy a végre-
hajtók alkonya nem merész fantázia szüleménye,
de komoly valóság. A háromféle terv azonban egy
felette fontos körülményt figyelmen kívül hagy,
ez pedig a jogkereső közönség terheinek könnyi-
tése. Akárhogyan is szídjuk a németet, de ezen
térén is példát vehetünk Ausztriától, hol a vég-
rehajtásokat a hivatalszolgák csekély néhány fil-
léért kitünően elvégzik. Ugyanezt a gyakorlatot
meghonosítva, nálunk is bevélné végrehajtási el-
járásunk ilyen mód mellett. Az igazságügyi kor-
mányzat politikája tehát haladást jelent és ol-
csóbbá, könnyebbé teszi a szegény ember ügyét-
baját.

Vasuti elgázolás. Mult hó 22-én az
1046 számú Zsolna felé haladó gyorsvonat, mely
Vágújhelyre 10 óra 30 perckor érkezik, Brunócz
állomás bejárata előtt elgázolta Csuvala István
kismodrói molnármester két lovat szánkópályá-
együtt. Az eset úgy történt, hogy Csuvala aznap Csejtere
ment farsangolni, hazafelé jövet valami ok miatt
szánkójáról leszállott s valahol tovább időzött,
ezt a lovak a didergő hidegben már nem állhat-
ták, s maguktól elindultak hazafelé, amde az
utat a szél hóval behordta, s így nem tudtak
egyedül helyes irányban menni, hanem a földeken
keresztül barangoltak, míg végre a pályára té-
vedtek, a hol az említett vonat által elgázoltattak.
Szerencse, hogy kisiklás nem történt.

**Pályázat elelmi szükségletek szál-
lítására.** A pozsonyi kereskedelmi és iparka-
mara az érdekeltekkel közli, hogy a cs. és kir.
5 hadtest biztossága a Somorján elszállásolt 15 ik
tábori tüzerezred 1. hadosztálya elelmi szükség-
leteinek u. m.: kenyér, zab, szena, szalma és
tüzifa szállítására pályázatot hirdet.

Az ajánlatok f. évi március hó 15-ikéig nyuj-
tandók be a pozsonyi cs. és kir. elelmezési rak-
tárnál, a hol a közelebbi feltételek és szükséges
tudnivalók beszerezhetők.

Irodalom.

A jellem útja. Az önévelés kézikönyve
12—17 éves fiúk és leányok számára. Irta *Szuszai*
Antal. Fáy D. rajzaival 183 lap. Ára fűzve 150
kor., kötve 250 kor., diszkótésben 3 kor. Kapható
a *Szent-István Társulat könyvkereskedésében* (Bpest,
IV. Kecskeméti-utca 2.) valamint az ország min-
den könyvkereskedésében.

Jó cselekedet ez a könyv is, mint *Szuszai-
nak*, ennek a forró szívű és ihletett lelkű írónak
mindegyik könyve. *A nagy mesterségről* és a *Tiszta
élet* című könyvei után, melyekben a gyermekne-
velés s az ifjuság testi és lelki szeplőtelensége
meltóságáról és fontosságáról szólt velőlkig ható
igazsággal és meggyőződéssel, most sem vett ki-
sebb témát művészi tolla alá, mert hiszen az
emberi akarat remekművének, a jellemnek kér-
dése egyike a mi idéges korunk, gyöngye embe-
rektől hemzsegő századunk legnagyobb kérdéseinek.

Sok téren büszkén tűzhetjük ki a haladás
diadaltjelző lobogóját, a modern élet termőföldjé-
nek sok részéből gyűjthetjük halomra az értékes
gyümölcsöket, de egészséges, erős, szép és har-
monikus egyéniségek és jellemek után ha kuta-
tunk, koldusszegényekre, megdőbbentő sivárságra
akadunk. Amit minden szülő és nevelő öntudato-
san vagy öntudatlanul elsősorban akar, hogy a
gyermekből saját lábán megálló, egész, jó és sza-
bad ember legyen, azt akarja a könyvével *Szu-
sai* is, sőt cselekszi is, még pedig oly talpraesett
módon, oly magával ragadó erővel, hogy minden
bizonyossággal céljához fog jutni. *Szuszai* kiváló-
sági közé tartozik az a szuggeráló erő, mellyel
tárgya iránt érdeklődést, rokonszenvet, kedvet,
lelkeselet, sőt rajongó szeretetet bir kelteni s
mely végeredményben meggyőződéssé, életelvé,
igazsággá szilárdul. Semmiféle nyelvet sem ért
meg oly könnyen és oly teljesen, az ifju, semmi-
féle szó sem fog oly soká, oly állandóan csengeni
lelkében, mint ez a *Szuszai*-féle nyílt, eleven,
őszinte, szeretetteljes igazmondás. S mily tökéle-
tes művészettel kezeli tárgyát! Nem látjuk benne
a komoly erkölcsitanítót, a ki folyton kárhoztat,
fedd és tilt, hanem egy lelkes, rokonérzésű bará-
tot, aki szeretettel közeledik felénk s éppen ezért
viszontszeretetre is talál.

Az egész mű a legtisztább erkölcs, a legnemesebb eszmék légkörét terjeszti. Ifju! hivatásod az, hogy remekművet alkoss önmagadból. A nagy jellem a remek-remeke, ennél nagyobb ember már nem alkothat. Csak a szabad ember lehet jellemes ember. Engedd tehát úrrá lenni lelkedet tested, annak gyarlóságai és szenvedélyei fölött. Légy önmegtartó. A legnagyobb úr, a legszabadabb ember az, ki maga-magának tud parancsolni. Tűzz magad elé nagy célt s a magas cél téged is fölemel, lelkedet nagyra teszi. Szeresd a jót. A szeretet átalakítja az embert, a nyers, durva emberből művészi remeket formál. Szeresd a munkát. A munka, minden munka nemesít. Tartsd mindig szemed előtt, hogy nem azon fordul meg a dolog: *mit csinálunk a földön*, hanem azon *hogyan* csináljuk; mert ebben a *hogyan*-ban van az élet művészete. Nem az a fő, vajjon Isten föld-birtokos, pap, tanító avagy mesterember, vagy szolgáló szerepét szánta-e neked, a földolog mindenkor az, hogy művészetet vigy életedbe, mert egyedül a művészet érdemel jutalmat. Esto vir! Légy férfias lélek. Teremts magad körül tiszta levegőt. Ez az örök egészségnak az eleme. Te neked élne, örökké élneked kell! Ilyen tiszta edzőlevegőjű magaslatokon jár Szuszai e könyvében s ide ragadja magával olvasóit is, kedvessé, megszokottá, otthonossá tevén számukra e magas eszmekört.

Tulságosan kicsiny ez a hely arra, hogy könyvének minden jelességére akárcsak futólagosan is reámutathassunk. Szeretettel ajánljuk mindeneknek, serdülő ifjaknak és leányoknak, szülőknek és nevelőknek, hogy olvassák el e könyvet és merüljenek bele gondolatvilágába. Sok lelki gyönyörűségre, sok lelki értékre fognak szert tenni általa.

Wohlmuth Ernő.

198/1909. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbírósnak 1908. évi V/II. 332 számú végzése következtében Dr. Tetétleni Ámin ügyvéd által képviselt Berczeller és Szlovák Budapesti cég javára 194 kor. 3 fill. s jár. erejéig 1908. évi október hó 26-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján felúlfoglalt és 770 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m. bútorok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbírósnak 1908-ik évi V/II. 332/3 számú végzése folytán 194 kor. 3 fill. tőkekövetelés, ennek 1908. évi V/7 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 47 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Nyitrán, Tóth-Vilmos-utca 22-ik szám alatt leendő megtartására 1909. évi március hó 8-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felúlfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Nyitrán, 1909. évi február hó 20-án.

46. 1-1. (P. H.) **Vályi Lajos,** kir. bír. végrehajtó.

Seilnacht József

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).



Németprónai templom főoltára 1907.

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése. Régi oltárok átala-kitása és díszítése.

Vázlatokat és költ-ségelőirányzatokat díjmentesen küldök.

Polychromikus festészet!

Mindennemű tárgyak minden alakban tiroli iparjelleg szerint.

140. 20-52.

VEREBÉLY GÉZA DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 4. (SZARVAS-SZÁLLÓ MELLETT)

Női osztály. Megérkeztek a legújabb női tavaszi **kosztüm, ruha és bluz-kelme különlegességek.** — **Bluz-selymek** nagy választéka. — Első minőségű **vászon és asztalneműek.** — **Női fehéreneműek, kelengyék megbízható jutányos árban.**

Férfi osztály. Legdivatosabb **nemezkalapok, zsebkendők, sétatobok, ernyők és nyakkendő különlegességek,** szolid minőségben és árban. — **Fehéreneműek** kitűnő szabásban. **Amerikai sárcipők, utazó plédok és kocsitakarók** dús választékban.

Lakberendezési osztály. **Csipke, tüll és kelme függönyök, asztal és ágyterítők, kerevet vetők s mindennemű szönyegek és takarók verseny árakban.**

Szabott árak minden egyes cikken kiírva.

44. 1-5.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél
NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű styl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, köris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szillfa

BUTORAIM

leggyyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó izléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkelt- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések. **Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s izlésesen készülnek.**

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
butorkereskedő.

22. 4-24

ELADÓ!!

40. 3-5

Egy Garret-féle 8 lóerejű

LOKOMOBIL,

egy Schuttleworth-féle 4 lóerejű

GŐZKAZÁN,

és egy Hofer-féle 4 lóerejű

CSÉPLŐGÉP.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál: Remes István, Üreghi-út 11.

Több kiállításon ezüst éremmel és díjjal kitüntetve.

JUHARI KÁROLY
TEPLOMFESTŐ
ÉS OLTÁRÉPÍTŐ
NYITRA, KÁPTALAN-U. 17.

Elismert kiváló szakerő templomfestés és oltárépítészet terén, a mit a közel multban is sikerrel bevégzett számtalan és alább felsorolt munkát bizonyít.

Legújabbban a következő munkálatok fejeztettek be:

Szakolczai sz. ferencrendi templom festése és összes oltárok megújítása, a főoltára új tabernaculum.

Szakolczai főtemplom stilszerű kijavítása és oltárok tisztítása.

Szakolczai Sűbor-féle alapítványi kápolna új festése.

Czifferi templom új festése.

Nagybóliczi romanizált templom új festése, (mely a környék legszebb temploma).

Vágszilklási templom új festése.

Zsolti templom új festése és az összes oltárok aranyozása.

Bélaházi templom új festése.

Gerencséri alapítványi iskola kápolnájának új festése és egy új oltár építése.

Salgói oltár megújítása. 9. 8-12.

Gesztli oltár megújítása.

Pozsonyi és zsolnai sz. ferencrendi templomok részére egy-egy új tabernaculum építése.

Különösen ajánlom a Főtiszt. Clérus n. becsült figyelmébe az én általam szerkesztett, az egyházi Liturgia szabványainak megfelelő „tabernaculumot”, a mi bármely régi forgó tartókon is jól alkalmazható.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN
írani intézkednek.
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX. Lóczy-utca 7.
Telefon-Intervallum
46-31.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufрукat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, úgyszintén tyukszemvágást jutányos áron. 92. 38-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!

**Szőlőoltvány, amerikai és hazai vessző-
eladási hirdetemény.**

A nagyméltóságú Földművelésügyi Miniszterium 60900/1896. számú szokványrendelete szerint válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és Vitis-Solonis

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyokra nemesített, fenti rendeletnek mindenben megfelelő a legkiválóbb bor és csemege fajú

gyökeres fás és zöldoltványok
úgyszintén **hazai sima és gyökeres vesszők** kerülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlő-
telep kezelősége
Tapolca (a Balaton mellett).

Értesítés és felhívás!

Vágujhelyi népbank részvénytársaság alaptőkéjének 180.000 koronáról **500.000 koronára való felemelését határozta.**

E célból bevonja a 60 korona névértékű összes 300 darab részvényt s helyettük minden régi részvény birtokosának **100 korona névértékű részvényt allit ki.** A 40 korona különbözet a tartalékalapból fedeztetik.

Ezen felül 2000 új részvényt bocsát ki 100 korona névértékben. Az új részvények jegyzésében elsősorban a régi részvények birtokosai vannak feljogosítva 3, 2 arányban. Az így jegyzett részvények ára 110 kor. és 1 kor. alapítási költség. Új részvényesek 140 kor. és 1 kor. alapítási költséget fizetnek részvényenként.

Felhivatnak tehát a régi részvények tulajdonosai, hogy részvényeiket becsorolás végett legkésőbb

1909. évi május hó 1-éig

az egyesület pénztáránál szolgáltatassák be, s egyszersmind jegyzési előjogukat annál is inkább használják ki, mert május 1-én túl netán eszközölt régi jog alapján való jegyzéseik figyelembe nem vétetnek.

Kelt Vágujhelyen, 1909. február 27-én.

45. 1-1.

Az igazgatóság.**Egy kitünő karban levő
Pianino eladó!**

43. 2-3.

Hol?

= Megmondja a kiadóhivatal. =

**WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI
SZABÓ NYITRÁN.**

2. 10-52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkát, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 43-52.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-**gépek** árusítatnak.

Ezen jelzéssel ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-**gépek** árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánltnak. Miután mi gépünket sohasem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!**Delice**

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.